

L'el·líptica forma de la plaça de les Cols comparteix i complementa quatre edificis integrats dins del patrimoni artístic de la ciutat. La prohibició d'aparcar-hi cotxes i la previsible conversió en zona de vianants vindran a recuperar un espai de valor

Jordi Castañeda

L'espai de la plaça de les Cols és una de les zones de la ciutat que acull un nombre més gran d'edificis catalogats dins el patrimoni artístic i històric de Vilanova.

En el projecte de rellançar l'espai, la regidora de Dinamització Econòmica, Marta Llorens, afirma que "en no deixar aparcar ni passar els cotxes, les cases prenen més valor". Llorens, però, indica que l'Ajuntament pot fer poques obres de millora en les cases catalogades, perquè "són particulars, i és la iniciativa privada qui se n'ha de fer càrrec", afegeix la regidora.

L'AV del Centre Vila ha fet saber a la regidora la seva satisfacció pel tancament de la plaça al trànsit de cotxes, però també demanen que es continuï impulsant el sector, i per aquest motiu demanen que es plantin arbres a la plaça. El president de l'AV del Centre Vila, Santiago Salguero, entén que "estaria bé que hi possessin arbres, una font i que la gent de la plaça s'animés a arreglar les façanes". Una representació de l'associació veïnal que es va reunir amb la regidora Marta Llorens li va fer saber la seva satisfacció per les primeres mesures que ha pres l'Ajuntament. A més, van obtenir el compromís que es tiraran endavant els projectes de revitalització de la plaça, cosa que Santiago Salguero interpreta com "la definitiva conversió de la plaça en zona de vianants i la prohibició d'aparcar-hi". Malgrat tot, el president de l'AV Centre Vila va fer saber a la regidora Marta Llorens que "potser primer s'hauria d'haver creat l'aparcament de la plaça Peixateria, per posar-hi els cotxes que no poden aparcar a la plaça de les Cols". Els representants dels veïns també van pro-

posar a la regidora de Dinamització Econòmica que es repavimentés la plaça de les Cols al mateix nivell.

Patrimoni artístic

El Pla especial i catàleg del Patrimoni històric-artístic i natural de Vilanova, l'any 1981, ja qualificava com "en mal estat" la pavimentació de la plaça. En l'estat de conservació general de les façanes, el mateix catàleg advertia sobre "alguns desperfectes d'acabat i moltes transformacions a les plantes baixes".

L'Ajuntament té datada l'existència de la plaça de les Cols des de mitjan segle XVII, encara fora del recinte fortificat, entre les portes d'en Gassó i la de Mar. Des de primers del segle XVIII ja s'utilitzava com a mercat de verdures, dintre de la trama d'edificacions que van anar formant una mena d'*eixample*. Al 1910 es daten les obres de pavimentació de la plaça. En una primera definició general del lloc, que figura al catàleg del 1981, es considera que la plaça és "un característic espai vilanoví que, amb independència dels seus valors urbans i arquitectònics, té l'interès d'estar estretament vinculat tant a la vida comercial de la ciutat com a les seves manifestacions festives més arrelades". La plaça va ser mercat de verdura i hortalisses des de començaments del segle XVIII fins a finals dels anys quaranta i és un dels punts de trobada de les Comparses".

En l'estudi que en fa aquest catàleg ja s'estableix —en les categories de protecció de l'espai— que la pavimentació s'ha de substituir. Igualment, des del 1981 es recomanava la supressió de l'aparcament —cosa que es va iniciar a finals de l'any passat— i s'indicava que calia una reforma general del paviment central, del perimetral i la instal·lació respectuosa d'enllumenat públic.

Una plaça

● El catàleg històric i artístic defineix quatre edificis de la plaça de les Cols com a patrimoni de la ciutat

Carles Castro

La façana de la Casa Olivella culmina amb aquesta balconada

Casa Olivella, exponent del Modernisme

A l'edifici que acull en els seus baixos el local de la Peña Espanyolista, es detectava la coberta i terrat en mal estat, els embigats superiors fletxats, esquerdes en els balcons, interiors en estat d'abandonament i humitats al voltant del celobert. A la façana, els acabats s'han anat deteriorant, al mateix temps que s'ha modificat l'obertura de la planta baixa (actual Peña espanyolista).

Entre els materials destacats de la construcció hi ha els ferros forjats dels balcons, que malauradament es cataloguen en estat d'abandonament. El tipus de protecció existent al 1981 era de conservació tipològica del front de la façana. L'autor de la Casa Joan Olivella és Gaietà Miret, que la va construir l'any 1910. Miret va ser un dels mestres actius que va incorporar el Modernisme a Vilanova, de forma que és l'autor de bona part de les obres d'aquest estil que hi ha a la ciutat, entre

elles l'Orfeó Vilanoví, La Casa Antoni Pascual i la Casa Masip. La façana de la Casa Olivella és l'element que la fa singular, tot i que aquest interès no es veu compensat pel mal estat dels interiors. El catàleg lamenta les reformes de la planta baixa, amb un estuc que diu que "contrasta desagradablement amb la resta de la façana".

Amb aquestes dades, el catàleg dona protecció a la composició, ofícis, material i textura de la façana, però a res més. A aquest edifici de la plaça de les Cols, número 12, es pretenia una reparació general de tota la façana.

L'edifici de la Casa Cabanyes és de planta marcadament quadrada i fa cantonada entre la plaça de les Cols i el carrer del Comerç. L'obra major presentava el 1981 un estat d'envelliment general i es detectaven esllavissaments del revestiment i de la pintura a la façana. Entre els ele-

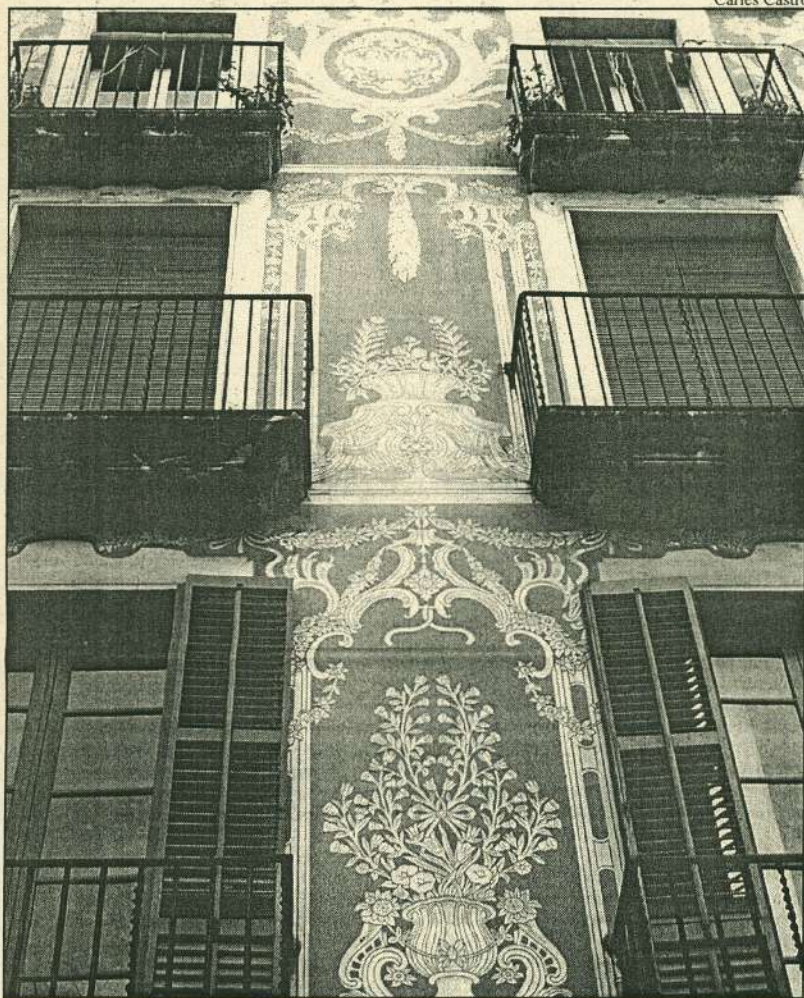
ments singulars de la casa destaca el bon estat de les pintures interiors i la composició general de la façana. El primer ús de la casa era per habitatge unifamiliar, quan Llorenç de Cabanyes la va fer construir a finals del segle XVIII. Aquest habitatge, fet pel pare del poeta Manuel de Cabanyes, s'ha convertit —com altres cases de la ciutat— en una mostra de les grans residències urbanes de les famílies benestants de l'època, molt vinculades generalment al comerç de productes agrícoles, sobretot a la vinya. La casa té façana a la plaça de les Cols i al Carrer del Comerç i en destaquen la comisa i uns característics ulls de bou el·líptics. Malgrat els diferents usos al llarg dels anys, es conserven bé les pintures a les parets i els sostres de l'època. Els motius mitològics i religiosos, que dominen les decoracions neoclàssiques fins el 1830, s'hi troben amb abundància.

Un dels esgrafiats de la casa Galceran

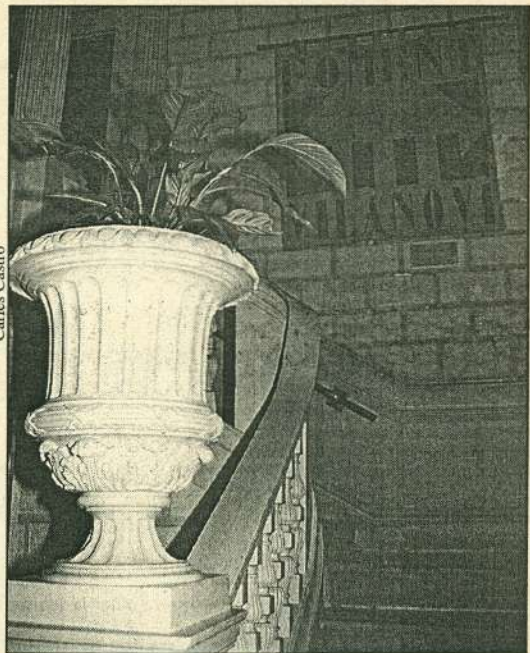
per veure

- L'habilitació de l'espai com a zona de vianants permet veure el conjunt i els detalls arquitectònics

Els esgrafiats de la Casa Galceran l'han fet entrar en el catàleg artístic

Carles Castro

Carles Castro

La visita a l'edifici del Foment comença amb aquesta entrada

El Classicisme i l'esgrafiats

L'edifici on es troba la societat del Foment Vilanoví va ser construït per l'arquitecte Josep Oriol Benadet, que el va projectar l'any 1853. Més tard, Josep Francesc Ràfols i Fontanals en va refer el vestibul d'entrada i en va fer una reconstrucció l'any 1926. L'estil de la façana és estrictament neoclàssic. De l'interior en sobresurten la sala del Cafè i la sala de Ball. En la decoració del 1926 hi intervingueren artistes del prestigi de Joaquim Mir, Alexandre de Cabanyes, Martí Torrens i E.C. Ricart. L'edifici forma part del patrimoni cultural de Vilanova, tant des de la seva fundació per Joan Samà i Martí amb el nom de *Círculo Vilanovés*, com posteriorment sent la seu del *Fomento del Trabajo*, gràcies a la celebració d'exposicions, concerts, teatre, i sent una tribuna privilegiada per veure les Comparses reunides a la plaça de les Cols.

Algunes de les actuacions

que preveia el catàleg del 1981 eren la reparació general de la façana i la restitució de les obertures i paraments desapareguts de la planta baixa.

Casa Galceran

L'edifici de la Casa Galceran guanya l'interès com a part del patrimoni artístic arran de la reforma que hi fa J. F. Ràfols i Fontanals cap els anys vint, els mateixos en què aquest arquitecte refà l'edifici del Foment. Ràfols aprofita l'estructura de l'edifici anterior per projectar una façana amb esgrafiats de motius florals—de llenguatge clarament noucentista—i amb encoixinats i balustrades simulats, orles, gerros i garlandes definitoris del Noucentisme. Destinat a habitatge plurifamiliar, el catàleg proposava una actuació de reparació dels esgrafiats del coronament de la façana.

Els projectes de revitalitzar la plaça preveuen, possiblement, convertir-la en zona de vianants

Aprobat el projecte de pavimentació que "dignificarà" el sector

Les forces polítiques de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú han aprovat per unanimitat el projecte de pavimentació de la plaça de les Cols, carrer de Sant Gregori, Mercaders i Comerç, que tindrà un pressupost d'uns 47 milions de pessetes. Tots els grups creuen que les obres contribuiran a "dignificar" aquesta part del nucli antic de la ciutat.

Uns onze milions de pessetes d'aquest projecte seran aportats pel municipi, mentre que la Diputació de Barcelona posarà uns 23 milions. La resta, uns 13 milions, es recaptaran a través de contribucions especials entre els veïns.

Durant la discussió del projecte al ple de dilluns passat, el regidor d'Obres Ramon Caba va manifestar: "Seria bo que es fes de vianants tota la zona d'una manera claríssima". El regidor del PP, Santi Rodríguez, però, no compartia aquest punt de vista. Segons Caba, "els comerços que es troben en zones de vianants no desitgen cotxes i potser sí al principi es mostren reacios, però després resulta positiu". Segons va explicar el regidor d'Obres, el carrer Sant Gregori—que enllaça la plaça de les Cols i la plaça de les Neus—podria fer-se semblant al carrer de l'Ambrulatori, amb pilones al costat.